

בעניין:

המערערות:

1. לשכת עורכי הדין בישראל

2. הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי הדין בישראל

שתייהן ע"י ב"כ עוה"ד דוד יצחק ו/או רונן בוך

מרח' לינקולן 20 (בית רובינשטיין), תל אביב

טל: 03-7525222 פקס: 03-7527555

(להלן: "המערערות")

- נגד -

המשיבים:

1. נופר טנצמן

העותרים בעת"מ 15199-03-18

באמצעות ב"כ עוה"ד אורן טסלר

מגדל ב.ס.ר 1, רמת גן (קומה 9)

טל: 03-6495011 פקס: 03-6495022

(להלן: "המשיבים")

עיקרי טיעון מטעם המשיבים (העותרים בעת"מ 15199-03-18)

שאלה 31 (בדין המהותי)

המשיבים (העותרים בעת"מ 15199-03-18) מתכבדים בזאת להגיש לבית המשפט הנכבד את עיקרי הטענות מטעמם לגבי שאלה 31 (מהדין מהותי).

א. הנבחן אינו רשאי להניח על דעת עצמו רכיבים עובדתיים או תרחישים שאין להם זכר בשאלה

1. בית משפט קמא קבע כי השאלה נעדרת פירוט עובדתי האם הועברה בפועל תמורה מאורית לאלכס בגין

טענתה לרכישת הדירה. כמו כן, בית משפט קמא קבע כי השאלה נעדרת פירוט עובדתי האם הייתה

הסתמכות של אורית על הרישום במרשם המקרקעין טרם חתמה על החוזה עם אלכס.

כל שנכתב בשאלה הוא שהעסקה נגמרה ברישום ושאריות "טוענת" כי רכשה את הדירה, הא ותו לא!
נבחן שלמד לבחינה יודע כי התנאים ההכרחיים לתחולת סעיף 10 לחוק המקרקעין (תקנת השוק במקרקעין), אף אם העסקה הסתיימה ברישום במרשם המקרקעין, הם רכיבים ברורים של: **"תום לב"**; **(ב) "תמורה"**; **(ג) "הסתמכות על הרישום במרשם"**, בלעדיהם ההגנה שבסעיף 10 לחוק המקרקעין לא חלה.

2. טרם ניגש הנבחן לבחינה הוא גם מקבל בקורסי ההכנה הנחיה ברורה שאסור לו להניח על דעת עצמו פרטים עובדתיים או תרחישים שאין להם זכר בשאלה, זאת לפי הלכת עת"מ 611/06 **"ד"ר מיכאל לוטן נ' לשכת עורכי הדין"** (להלן: **"הלכת ד"ר מיכאל לוטן"**), והנה כאשר נפגש הנבחן עם שאלה 31 במהלך הבחינה, רואה כי רכיב "התמורה" המשמש רכיב הכרחי לתחולת תקנת השוק במקרקעין, כלל אינו מוזכר בה. הנבחן הממושמע שפועל בהתאם להנחיות הקורס, ממשיך בסדר הבדיקות ומוצא גם שאין זכר בשאלה לרכיב ההסתמכות על המרשם; ולכן הנבחן מגיע למסקנה כי חלופה ג' היא התשובה הנכונה.

3. חשוב להדגיש כי מתכונת בחינת לשכת עורכי הדין היא מתכונת בחינה בעלת מסיחים שלכל פירוט או לכל היעדר פירוט קיימת משמעות. מאחר והשאלה עוסקת בתקנת השוק במקרקעין, רכיב התמורה ורכיב ההסתמכות על המרשם טרם החתימה על החוזה, אינם רכיבים שוליים שאין לפרטם או שיש לפרטם רק בחצי פה. לרכיבים אלו, יש בנסיבות העניין תפקיד מרכזי ומשקל רב לצורך קבלת ההחלטה על ידי הנבחן, מהי במקרה הנוכחי התשובה הנכונה?

ב. טענות המערערות הן טענות דחוקות

העברת תמורה בפועל? האמנם?!

4. במקום שהמערערות תאשרנה בלב ישר ובכוונה טובה כי השאלה נוסחה לא כראוי ובאופן שהשאייר פתח להסבר והבהרה לצורך בחירת התשובה הנכונה, בוחרות הן להגיש ערעור וטוענות בפני בית המשפט הנכבד שמאחר ונרשם בשאלה שאריות "טוענת" שהיא רכשה את הדירה, על הנבחן היה להניח על דעת עצמו שכבר הועברה בפועל מאורית לאלכס תמורה בגין רכישת הדירה. עם כל הכבוד הראוי, ברור שאין לטענה דחוקה זו של המערערות בסיס כלשהו להיאחז בו. עצם הטענה שאורית רכשה את הדירה, אין בה דבר וחצי דבר כדי ללמד שכבר הועברה תמורה לאלכס עבור רכישת הדירה.

יתרה מכך, אם התמורה באמת כבר הייתה מועברת בפועל לאלכס, אורית לא הייתה צריכה **"לטעון"** בפני גיתית (כנוסח השאלה) שהיא רכשה את הדירה, אלא רק **"לציין"** בפני גיתית שהדירה נרכשה בתום לב ושכבר הועברה בפועל תמורה עבור רכישת הדירה.

5. לא זו בלבד, אף אם היה נרשם בשאלה שניתנה תמורה עבור הרכישה ולא היה נעשה בשאלה שימוש במילים של "תמורה ממשית", עדיין ובהיעדר נתונים עובדתיים, גם לא ניתן היה לקבוע כי התמורה מהווה תמורה ממשית כמחייב בפסיקות בתי המשפט העוסקות בתקנת השוק במקרקעין.

6. גם טענת המערערות כאילו על הנבחן היה להניח שהתמורה כבר הועברה בפועל לאלכס אך משום שנרשם בשאלה "שהעסקה הסתיימה ברישום", מקוממת ורחוקה מן המציאות. כל משפטן אמיתי יודע שהעברת תמורה בגין חוזה מכר דירה מעולם לא שימשה תנאי במרשם המקרקעין לצורך רישום עסקה במקרקעין.

הסתמכות על המרשם! האמנם!?

7. נאמנות לגישתן, ממשיכות וטוענות המערערות שחוזה המכר בין אלכס לאורית גם מבוסס על "בדיקה מקדמית" של אורית במרשם המקרקעין קודם לחתימת הצדדים על החוזה, לשיטתן, משום שנרשם בשאלה "שהעתקים צילומיים של הנסח צורפו כנספח לחוזה". עם כל הכבוד הראוי, אין בנתון זה כדי להעיד כי טרם החתימה על החוזה בוצעה בדיקה מקדמית במרשם על ידי אורית או על ידי בא כוחה. בנסיבות העניין, ניתן לטעון כי יש בנתון זה לכל היותר כדי להעיד כי המוכר (אלכס) או בא כוחו, צירף העתקים צילומיים של הנסח שהיו ברשותו כנספח לחוזה.

8. באותה נשימה ובאופן תמוה טוענות המערערות שם בסעיף 53 לכתב הערעור (מבלי שחוזרות על כך בעיקרי הטיעון) כי העובדה שנשפך קפה על ההעתקים הצילומיים של הנסח אשר צורפו לחוזה, כביכול כלל אינה רלוונטית לצורך בחירת התשובה הנכונה וכי זו מצויה בשאלה רק כדי לשמש מסיח לנבחנים.

האם יתכן כי לשיטת המערערות ציון העובדה שצורפו העתקים צילומיים של הנסח לחוזה היא כן רלוונטית ואילו פירוט העובדה שמסמכים אלו טושטשו בגלל קפה שנשפך, כלל לא רלוונטית?! אם כך אנו שואלים שוב פעם, מאיזה נתון בשאלה אמור הנבחן ללמוד כי הייתה הסתמכות של אורית על מרשם המקרקעין עת חתמה על החוזה עם אלכס אם וכאשר ההעתקים הצילומיים של הנסח טושטשו? עד לרגע זה, טרם קיבלנו לכך הסבר רציני מטעם המערערות.

ג. המערערות נוקטות בסטנדרט כפול

9. לשיטת המערערות בכל הנוגע לשאלה 31, על הנבחן להניח על דעת עצמו רכיבים עובדתיים ותרחישים שאין להם זכר בשאלה, אלא שהמערערות מודעות לכך שבעתירות אחרות שהוגשו נגדן לבית משפט קמא בעניין שאלות אחרות שנשאלו בבחינת חורף 2017, טענו המערערות שהנבחן אינו רשאי להוסיף לאירוע המתואר בשאלות פרטים עובדתיים או תרחישים שאינם נזכרים בהן.

כך לגבי שאלה 29 (טור 1) מהדין הדיוני, טענו המערערות נגד טענות העותרים בעת"מ 64587-02-18 ישראל שמיר ואח' נגד לשכת עורכי הדין ואח' (שם בסעיף 71.3 לתשובתן לכתב העתירה) כי הנבחן לא יכול להוסיף לשאלה עובדות שלא מצויות בה או בתשובה המוצעת כשזו מוסיפה עובדות כחלק מהמשתנים. להלן העתק של הקטע הרלוונטי:

71.3. העותרים אינם קוראים את השאלה כזאת. ברור מהאמור בשאלה שלשטר אין צו חיפוש, שכן מדובר באירוע ספונטני, וזו משמעות המילה "לפתע". ברור מן השאלה שהסכמה מדעת אין כאן, שהרי אין בעובדות השאלה שום אזכור להסכמה כזו. לפי הלכת בן חיים הסכמה מדעת אפשרית רק כשהשטר העמיד את המעוכב על זכותו לסרב לחיפוש. נזכיר כאן שהנבחן לא יכול להוסיף לשאלה עובדות שלא מצויות בה או בתשובה המוצעת (כשזו מוסיפה עובדות כחלק מהמשתנים), כפי שנפסק בעת"מ 611/06 ד"ר מיכאל לוטן (פורסם במאגרים).

לגבי שאלה 32 (טור 1) מהדין הדיוני, טענו המערערות נגד טענות העותרים בעת"מ 64587-02-18 ישראל שמיר ואח' (שם בסעיף 73.4 לתשובתן לכתב העתירה) כי הנבחן אינו יכול להוסיף לשאלה נתונים ותרחישים שאין בהם. להלן העתק של הקטע הרלוונטי:

73.4. העותרים אינם יכולים להוסיף לשאלה נתונים ותרחישים שאין בהם, כפי שנפסק בעת"מ 611/06 ד"ר מיכאל לוטן (פורסם במאגרים) ובעת"מ 1128/07 אבי תגאיה נ' לשכת עורכי הדין (פורסם בנבו, 13.2.2008). השאלה אינה מתארת כל הליך משפטי קודם בין הצדדים, וברור מהאופן בו היא כתובה שמדובר בפנייה ראשונה של חן וחנה ליועץ משפטי בשאלה כיצד יוכלו לכפות על יפית לאפשר להם לראות את נכדתם.

ולגבי שאלה 25 מהדין המהותי, טענו המערערות נגד טענות העותרים בעת"מ 64587-02-18 ישראל שמיר ואח' (שם בסעיף 81.8 לתשובתן לכתב העתירה) כי הנבחן אינו יכול להוסיף לשאלה נתונים מדעתו. להלן העתק של הקטע הרלוונטי:

81.8. ממילא, טענת העותרים שכלל אין תחרות בין שני השעבודים המתוארים בשאלה, אין לה כל בסיס ואינה עולה מהשאלה. העותרים מניחים לצורך כך שהבעלות בדירה כבר הועברה לזוג כהן ונרשמה על שמם, ושהיא אינה עוד נכס של החברה ואינה רשומה קניינית על שם החברה. אין בסיס להנחות אלה בנתוני השאלה. כל שנאמר בשאלה הוא שבני הזוג כהן ביקשו לרכוש דירה, ולכן נטלו הלוואה. הנבחן אינו יכול להוסיף לשאלה נתונים מדעתו, כפי שנפסק בעת"מ 611/06 ד"ר מיכאל לוטן (פורסם במאגרים). למעשה יש כאן חברה שהיא עדיין הבעלים של הנכס והיא שעבדה את הנכס שעבוד כפול – לבנק העמלים ולבנק השומרים.

"א" העתק מהעמודים הרלוונטיים לתשובת המערערות לעתירה בעת"מ 64587-02-18 ישראל שמיר ואח'

נגד לשכת עורכי הדין ואח', מצורפים כמוצג ומסומן באות "א".

10. הינה כי כן, המערערות נוקטות בסטנדרט כפול ומנסות לאחוז בחבל בשני קצותיו תוך שהן מזוגזגות בטענותיהן בהתאם לבעלי הדין שהן צריכות להשיב להם. מול עתירות אחרות שהוגשו לבית משפט קמא מצטטות המערערות את **הלכת ד"ר מיכאל לוטן** בטענות שהנבחן אינו יכול להניח על דעת עצמו פרטים עובדתיים או תרחישים שאין להם זכר בשאלה, ופעם אחרת כשזה פחות מתאים להן (כמו בעניינו) הן טוענות בפני בית המשפט שעל הנבחן להניח פרטים עובדתיים ותרחישים על דעת עצמו בסגנון של "העברת תמורה בפועל" ו-"בדיקות מקדמיות" שכביכול היו או נעשו. **לקרוא, לשפשף את העיניים ולא להאמין!**

11. אם אפילו לאחר פסק דינו של בית משפט קמא, המערערות נדרשות לתת גם בפני בית המשפט הנכבד סתירה קיצונית שכזו מכתבי הטענות שלהן, הדבר מלמד גם על המגמה שלהן בהגשת הערעור לגבי שאלה 31 - ערעור שאינו הוגן אינו סביר ואינו ענייני.

ד. מתכונת הבחינה מחייבת שתוצגנה שאלות שהתשובות להן הן חד משמעיות וברורות

12. בית משפט קמא לא השתמש בידע המשפטי המקצועי שלו לצורך ההכרעה האם לקבל את חלופה ג' כתשובה נכונה נוספת, מאחר ובנסיבות העניין ולצורך הצדקת חלופה א' כתשובה נכונה מול חלופה ב' כטענת המערערות, גם המערערות טוענות שלצורך תחולת תקנת השוק במקרקעין, צריכים להתקיים רכיב של תמורה, רכיב של תום לב ורכיב של הסתמכות על המרשם.

13. כפי שרכיבים אלו צריכים להתקיים בעסקה הראשונה שבשרשרת העסקאות (בעסקה בין רונית לאלכס) לצורך ההגנה הקבועה בסעיף 10 לחוק המקרקעין, כך רכיבים חיוניים אלו צריכים להתקיים גם בעסקה השנייה של שרשרת העסקאות (בעסקה בין אלכס לאורית).

לכאורה, ניתן לגזור ולהדביק את טענות המערערות להצדקת חלופה א' כתשובה נכונה בתחרות מול חלופה ב' ולהחיל אותן גם לגבי העסקה של אלכס עם אורית לצורך הצדקת חלופה ג' כתשובה נוספת.

14. המערערות שחשות ומבינות את חולשת הטענות שלהן, בוחרות להפנות את בית המשפט הנכבד למבחן העזר שנקבע בע"מ 6674/18 **יונס אסד ואח' נגד לשכת עורכי הדין ואח'**, כאילו יש בו לשלול את התערבותו של בית המשפט בשאלה 31, וכאן אנו שוב משפשפים עיניים בתימהון, מאחר ולפי פרשת יונס בדיוק ההפך מטענת המערערות הוא הנכון - במבחן העזר יש רק כדי לחזק את טענת המשיבים שיש לקבל את חלופה ג' גם כתשובה נכונה, שכן בעניין שאלה 31, בית משפט קמא לא השתמש ולא היה צריך להשתמש בידע המשפטי המקצועי שלו לצורך הכרעה, זאת כמפורט לעיל.

15. הקביעה כאן נובעת מניסוח לקוי של השאלה ושתיקה של השאלה בעניין פרטים עובדתיים חיוניים שבהיעדרם לא ניתן לקבוע באופן חד משמעי וברור, האם חלופה א' או האם חלופה ג' היא התשובה הנכונה? כשבמקרה זה יש להחיל גם את הדברים שנכתבו בבית המשפט העליון ב-בג"צ 6250/05 איציק לוי נגד לשכת עורכי הדין:

"מתכונת הבחינה כבחירה בין אפשרויות, אשר אינה פותחת פתח להסבר ולהבהרה, מחייב כי תוצגנה שאלות שהתשובות להן הן חד משמעיות וברורות, ואינן פותחות פתח ממשי לאפשרויות שונות, שאם לא כן, תיתכן טעות ומבוכה. בית המשפט הוסיף ועמד בהקשר זה על הצורך למנוע "ערפול ודו משמעות בבחינה שבה רק תשובה אחת מתוך מספר תשובות אפשריות היא הנכונה"

ה. סוף דבר

16. אשר על כן, יתבקש בזאת בית המשפט הנכבד לדחות את הערעור ולחייב המערערות בשכר טרחת עו"ד ובהוצאות משפט ראויות כיאה לערעורי סרק המוגשים בחוסר גילוי של טענות סותרות מכתבי טענות אחרים.

אורן טסלר, עו"ד
ב"כ המשיבים

עע"מ 3851/18

לעניין שאלה 31

משיבים - נופר טנצמן ואח'

מוצג "א"

סעיפים 71.3, 73.3, 81.8 לתשובת
המשיבות לעת"מ ישראל שמיר ואח' נגד
לשכת עורכי הדין ואח' שלגביה גם ניתן
פסק דינו של בית משפט קמא

**בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים**

**עת"מ 64587-02-18
בפני כב' השופט אברבנאל**

ישראל שמיר ו-4 אח'
מרחוב אטד 89, באר שבע
050-9404838
מייל: shamirisr@gmail.com

העותרים

- נ ג ד -

- 1. לשכת עוה"ד בישראל**
- 2. הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי הדין**
שניהם ע"י ב"כ עוה"ד דוד יצחק, ו/או רונן בוך
ו/או מירית שלו ו/או גלעד וקסלר
כולם מרחוב לינקולן 20, תל אביב
טלפון: 03-7525222 ; פקס: 03-7527555

המשיבות

כתב תשובה מטעם המשיבות

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, המשיבות (להלן בהתאמה – "הלשכה" ו- "הוועדה הבוחנת") מתכבדות להגיש תגובתן לעתירה שבכותרת.

מהטעמים שיפורטו להלן, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה ולחייב את העותרים בהוצאות משפט ושכ"ט עו"ד והכל בתוספת מע"מ כחוק.

מבוא כללי

- 1. לעתירה המונחת בפני בית המשפט הנכבד שני ראשים:**

1.1. האחד – שאלות אותן מבקשים העותרים לפסול ו/או להוסיף חלופה נכונה, בחלק ג' של הבחינה (שיכונה לשם הנוחות: "דין מהותי"), בין משום שלטענתם אין הן נכללות בנושאי הבחינה לפי תקנה 18א לתקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין זרים ובבחינת ההסמכה לעריכת דין), התשכ"ג-1963, (להלן: "התקנות" או "תקנות הבחינות") ובין משום שהן לוקות בחוסר סבירות ובפגם בהפעלת שיקול הדעת. הטענות בעניין זה מופנות נגד שאלות 1, 3, 11, 13, 16, 25, 32, 35, 37.

1.2. השני – שאלות אותן מבקשים העותרים לפסול ו/או להוסיף חלופה נכונה, בחלק ב' של הבחינה (שיכונה לשם הנוחות: "דין הדיוני"), בין משום שלטענתם אין הן נכללות בנושאי הבחינה לפי תקנה 18א לתקנות ובין משום שהן לוקות בחוסר סבירות ובפגם בהפעלת שיקול הדעת. הטענות בעניין זה מופנות נגד שאלות 7/39, 12/34, 28/18, 29/17, 30/16, 32/14, 35/11, 43/3 (המספר השמאלי מסמן את מספר השאלה בגרסה א' של הבחינה והמספר הימני את מספר השאלה בגרסה ב' של הבחינה).

(2) לצוות על אחד או יותר מהאמצעים ודרכי הטיפול המנויים בסעיף 26;

(3) לפטור את הקטין בלא צו כאמור.

70.7. כאשר בית המשפט מרשיע את הקטין, הוא גם מטיל עליו עונש, כאמור בפתיח לסעיף 25:

"קטין שהורשע, רשאי בית משפט לנוער, במקום להטיל עליו מאסר לצוות על החזקתו במעון נעול.."

70.8. לעומת זאת כאשר קטין לא מורשע, מוסמך בית המשפט לצוות על אמצעים או דרכי טיפול.

לאור החלוקה הזאת, מובן מדוע נזקק המחוקק בשנת 2015 להוסיף את ההוראה המאוחרת יותר בסעיף 24א, כדי להבהיר שגם לגבי קטין שהורשע ונענש, אפשר בנוסף להורות גם על דרכי טיפול:

"על אף האמור בסעיף 24 רישה, רשאי בית משפט לנוער, לאחר שהרשיע את הקטין וגזר את דינו כאמור בפסקה (1) לסעיף האמור, לצוות, נוסף על העונש שהטיל, על קבלת התחייבות מאת הורהו של הקטין או על חיוב ההורה בתשלום קנס, הוצאות משפט או פיצוי, לפי פסקאות (3), (7) או (8) של סעיף 26, והכול אם מצא כי קיימות נסיבות המצדיקות לעשות כן."

70.9. דהיינו, יש עונש, ובנוסף על העונש אפשר גם להורות על דרכי טיפול כאלה ואחרות מבין

המנויות בסעיף 26. אלה, מטבען, מהוות חלק מסמכויותיו של בית המשפט. ואמנם, השאלה עוסקת בסמכויותיו של בית המשפט בעניין זה.

70.10. ויודגש, כי אין כל מניעה לכלול בחלק הדיוני שאלה הנוגעת לסמכות בית המשפט בהקשר

של דרכי ענישה, ואילו בחלק המהותי אין כל מניעה לכלול שאלה שנוגעת לפן המהותי והעקרוני של דרכי הענישה כדוגמת הוראות המצויות בפרק ו' לחוק העונשין (למשל, החובה לקבוע מתחם עונש הולם וכדומה). הסיווג לפרק בבחינה יהיה לפי שיקול דעת הוועדה האם השאלה עוסקת בעיקרה בפן מהותי עקרוני של דרכי הענישה, או בסמכות קונקרטית של בית המשפט.

70.11. לאור האמור, לא נפל פגם בשיקול הדעת של הוועדה הבוחנת ואין לקבל את העתירה נגד

שאלה זו.

71. שאלה 29/17 בחלק ב'

71.1. נוסח השאלה הובא בנספח ג' לעיל.

71.2. התשובה הנכונה לשאלה זו היא א', לאור הלכת רע"פ 10141/09 בן חיים נ' מדינת ישראל

(פורסם בנבו). באופן כללי, הלכה ידועה זו קובעת שכדי להכשיר כראיה ממצאי חיפוש ללא צו, צריכים להתקיים או חשד סביר או הסכמה מדעת. בהעדר הצדקה לחיפוש לפי אחת משתי האפשרויות, ממצאיו לא ישמשו ראיה.

71.3. העותרים אינם קוראים את השאלה כיאות. ברור מהאמור בשאלה שלשטר אין צו חיפוש, שכן מדובר באירוע ספונטני, וזו משמעות המילה "לפתע". ברור מן השאלה שהסכמה מדעת אין כאן, שהרי אין בעובדות השאלה שום אזכור להסכמה כזו. לפי הלכת בן חיים הסכמה מדעת אפשרית רק כשהשטר העמיד את המעוכב על זכותו לסרב לחיפוש. נזכיר כאן שהנבחן לא יכול להוסיף לשאלה עובדות שלא מצויות בה או בתשובה המוצעת (כשזו מוסיפה עובדות כחלק מהמשתנים), כפי שנפסק בעת"מ 611/06 ד"ר מיכאל לוטן (פורסם במאגרים).

71.4. העותרים מבקשים לטעון שלפי עובדות השאלה גם חשד סביר לא היה כאן. אלא שבכך מתעלמים העותרים בקריאתם מן התשובות המוצעות לשאלה. אכן, גזע השאלה שותק במכוון בכל הנוגע לקיומו או העדרו של חשד סביר שכן זהו המשתנה שלאורו תיבחן התוצאה, כפי שעולה מקריאת התשובות המוצעות. היינו: התשובה מוסיפה נתון לשאלה ועל ביסס העובדות המפורטות בשאלה ובתשובה נבחנת נכונות התשובה הרלבנטית.

71.5. התשובה המוצעת אי קובעת שאם יתברר שהיה חשד סביר, הדבר מכשיר את השימוש בסמים כראייה. באפשרות זו, הנבחן אינו צריך להחליט אם ייקבע שהיה חשד או לא. הוא רק צריך לדעת שבהינתן כי הבירור העובדתי יעלה שהיה חשד סביר אזי הדין הוא שהסמים ישמשו כראיה. זו התשובה הנכונה.

71.6. המסיחים מציעים קשר משפטי אחר, ושגוי כמובן, בין שאלת החשד הסביר לשימוש בסמים כראיה. מסיח ב' מציע שבכל מקרה, גם ללא חשד סביר, מותר להשתמש בסמים כראיה. הדבר אינו נכון כי לא מתקיימת אף לא אחת מן האפשרויות לפי הלכת בן חיים.

71.7. מסיח ג', שהעותרים טוענים כי הוא התשובה הנכונה, מציע שעצם הסכמת דורית לרוקן את כיסיה די בה כדי להכשיר את השימוש בסמים כראיה, גם ללא חשד סביר. גם הצעה זו אינה נכונה כי ריקון הכיסים אינו מהווה הסכמה מדעת לפי הלכת בן חיים שהרי על פי נתוני השאלה השוטר לא העמיד אותה על זכויותיה.

71.8. מסיח ד' מציע שבשום נסיבות אי אפשר להשתמש בסמים כראיה. הדבר אינו נכון שכן אם היה לשוטר חשד סביר, די היה בכך כדי להכשיר את השימוש בסמים כראיה.

71.9. בניגוד לטענת העותרים, הנבחן לא מתבקש להוסיף מדעתו נתונים לשאלה. הוא מתבקש לקחת את המקרה כמו שהוא, ובכל אחת מהתשובות המוצעות להוסיף לשאלה את הנתונים שהתשובה מורה לו להוסיף, ולאור האירוע כפי שהוא מתברר כעת, להכריע אם התשובה המוצעת היא נכונה משפטית או לא.

71.10. לאור האמור אין ממש בטענות העותרים ויש לדחות את העתירה בנוגע לשאלה זו.

72. שאלה 30/16 בחלק ב'

72.1. נוסח השאלה הובא בנספח ג' לעיל.

- 72.2. התשובה הנכונה שקבעה הוועדה היא תשובה ד'.
- 72.3. העותרים מודים בנכונותה של תשובה ד', אך סוברים שניסוחה של תשובה ג' הופך אותה לנכונה אף היא.
- 72.4. נקודת אי ההסכמה בין הוועדה לעותרים היא האם במסגרת הסדר, וכתנאי לו, חייב החשוד להודות רק בעובדות המהוות את העבירה, או שהוא חייב להודות גם בעבירה עצמה. החלופה המוצע בסעיף ג' מניחה שהחשוד "צריך להודות בביצוע העבירה ולא רק בעובדות" – כלומר, אין די בהודאה בעובדות אלא יש הכרח להודות גם בביצוע העבירה. פשיטא, כי גם פסקי הדין אליהם הפנו העותרים לא תומכים בטענה זו באשר בכל מקרה אין מחלוקת שניתן להודות בעובדות.
- 72.5. ברמה העיונית ההבדל בין שני המצבים הוא שבהודאה בעובדות בלבד החשוד אינו מודה שהאירוע, כפי שמוסכם שהתרחש, מהווה עבירה, בעוד שהודאה בעבירה משמעותה שהחשוד מודה שבכך שנהג כפי שנהג בסיטואציה הספציפית של האירוע הוא עבר עבירה.
- 72.6. נבחן עתה את הוראות הדין הרלבנטי. לשונו של סעיף 67ב (א) מפורשת:
- "התובע יתחייב להימנע מהגשת כתב אישום נגד החשוד ולסגור את תיק החקירה נגדו אם יודה החשוד בעובדות המהוות את העבירה המפורטות בהסדר ויקיים את התנאים שיפורטו בו".**
- 72.7. סעיף 67ה קובע כי:
- "הסדר ייערך בכתב, ייחתם בידי התובע והחשוד, ויכיל את –**
- (1) תיאור העובדות והוראות החיקוק שלגביהן קיימות ראיות מספיקות לאישום;**
- (2) הודאת החשוד בעובדות המהוות עבירה;**
- 72.8. ודוק, בעוד שבפסקת המשנה (1) נקבע שההסדר יכיל את תיאור העובדות ואת הוראות החיקוק (העבירות), הרי שלגבי ההודאה נאמר בפירוש שהיא תהיה בעובדות המהוות עבירה ולא בהיותן מפרות את הוראות החיקוק (העבירה).
- 72.9. הבחנה זו נשמרת בעקביות לכל אורכו של הפרק העוסק בהסדר. כך, בסעיף 67ז(ו):
- "הודיית חשוד בעובדות המהוות עבירה, במסגרת הסדר, לא תשמש ראיה נגדו בהליך פלילי בשל עובדות אלה".**
- 72.10. ובסעיף 67ח(2) ביחס לחובה לפרסם הסדרים באתר אינטרנט של הרשות התובעת, והפרטים שיכיל הפרסום:
- "מהות העבירה ונסיבותיה, תיאור העובדות שבהן הודה החשוד וציון הוראות**

החיקוק שפורטו בהסדר;

72.11. העותרים מפנים את בית המשפט לדברי ההסבר בהם נאמר שהפרת ההסדר תוביל להעמדת החשוד לדין בשל העבירות בהן הודה. אלא שדברי הסבר לחוד, הצעת חוק לחוד, והחוק הסופי החרות לחוד. והנה בחוק החרות נאמר, בסעיף 67(ב):

"התובע לא יעמיד חשוד לדין בשל עובדות המהוות עבירה שהוא הודה בה במסגרת הסדר, אלא אם כן החשוד לא מילא את תנאי ההסדר".

72.12. הציטוט שמביאים העותרים מבג"ץ 8088/14 הוא מקטע המהווה סקירה כללית "במעוף הציפור" של הכלי החדש ששמו הסדר מותנה, וניכר בו שבית המשפט לא ראה צורך לדקדק בלשונו במסגרת סקירה כה כללית. כך גם באשר לתיאור הכללי של ההסדר אליו הגיעו הצדדים בסעיף 10 לפסק הדין. ברי כי תיאורים כלליים מסוג זה, כמותם מוצאים לא אחת בפסקי דין, אינם דווקניים ואינם גוברים על לשונו המפורשת של החוק, אשר באופן חוזר ונשנה מבחינה בין העובדות לבין העבירות, כשהרציונל לכך ברור. יתרה מכך, גם על פי אותם ציטוטים מפסק הדין ברור כי לא ניתן לטעון שלא די בהודאה בעובדות המהוות עבירה (כפי שנאמר בחלופה ג').

72.13. אילו רצה המחוקק לחייב את החשוד להודות בעבירות עצמן ולא רק בעובדות, היה כותב זאת בכל אותם מקומות שהזכרנו.

72.14. לאור האמור תשובה ג' אינה יכולה להיות נכונה. התשובה קובעת כסיבה לכך שההסדר המתואר בשאלה אינו תקין את העובדה שהחשוד לא נדרש במסגרתו להודות בעבירות בנוסף על הודאה בעובדות המהוות את העבירה. העותרים אינם מצביעים על שום מקור בדין לחובה של החשוד להודות בעבירות, שאי מילויה מביא לאי תקינות ההסדר. כפי שהראנו המצב הפוך בדיוק. לכל אורך הדרך מקפיד המחוקק לדרוש מאת החשוד הודאה בעובדות בלבד ולא בעבירות.

72.15. ניסיונות העותרים לסמוך ידיהם על פרסומים של חברות מחשבות והמתמחה אין בהם ממש, גם לא ההפניה לפסק הדין בעניין יונס שם נדון עניין שונה בתכלית מהנדון כאן (שם נדון שינוי שנעשה בזהות השר המוסמך על פי חוק בהתאם להחלטת ממשלה ללא שינוי סעיף החוק הרלבנטי, ועלתה השאלה האם סביר לדרוש מהנבחן לדעת רק את המצב החוקי ולהתעלם מהמציאות).

72.16. לאור האמור יש לדחות את העתירה בנוגע לשאלה זו.

73. שאלה 32/14 לחלק ב'

73.1. נוסח השאלה הובא בנספח ג' לעיל.

73.2. התשובה הנכונה שקבעה הוועדה היא ג' בהסתמך על תקנה 258כא לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, הקובעת:

(א)הורה הורהו של קטין רשאי להגיש בקשה ליישוב סכסוך בינו לבין הורה של קטין, בעניין קביעת דרכי קשר בינו לבין הקטין להבטחת טובתו של הקטין, לפי סעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ה-1965; הבקשה תוגש לפי טופס 26 ותחול עליה תקנה 258 כ(ב) ו-(ד), בשינויים המחויבים.

(ב) הודיעה יחידת הסיוע שאליה הופנתה בקשה לפי תקנת משנה (א), לבית המשפט כי הצדדים לא הגיעו ליישוב הסכסוך בהסכמה, רשאי מגיש הבקשה להגיש תובענה בעניין.

73.3. העותרים מסכימים שדרך המלך היא לפנות תחילה בבקשה ליישוב סכסוך, כאמור בתשובה ג' שקבעה הוועדה. לטענת העותרים, אי אפשר לדעת מן השאלה האם דרך זו כבר נוסתה ונכשלה. אם נוסתה, הרי שבית המשפט מוסמך ליתן צו עשה כאמור בחלופה א', ולכן יש להכיר גם בחלופה זו כתשובה נכונה.

73.4. העותרים אינם יכולים להוסיף לשאלה נתונים ותרחישים שאין בהם, כפי שנפסק בעת"מ 611/06 ד"ר מיכאל לוטן (פורסם במאגרים) ובעת"מ 1128/07 אבי תגאיה נ' לשכת עורכי הדין (פורסם בנבו, 13.2.2008). השאלה אינה מתארת כל הליך משפטי קודם בין הצדדים, וברור מהאופן בו היא כתובה שמדובר בפנייה ראשונה של חנן וחנה לייעוץ משפטי בשאלה כיצד יוכלו לכפות על יפית לאפשר להם לראות את נכדתם.

73.5. לאור האמור אין ממש בעתירה נגד שאלה זו ויש לדחותה.

74. שאלה 35/11 בחלק ב'

74.1. נוסח השאלה הובא בנספח ג' לעיל.

74.2. התשובה הנכונה שקבעה הוועדה לשאלה זו היא ג', בהסתמך, בין היתר, על סעיף 4 לחוק חסינות מדינות זרות, התשס"ח-2008 (להלן: "חוק החסינות"), שמונה את התנאים בהם למדינה זרה לא תהא חסינות מפני סמכות שיפוט בתביעה של עובד או של מועמד לעבודה.

74.3. העותרים אינם חולקים על נכונות התשובה שקבעה הוועדה, אך סבורים שהנושא בו עוסקת השאלה אינו חלק מחומר הבחינה בסדרי דין ובמקצועות מעשיים נוספים לפי תקנה 18א(א), היינו: שהשאלה נשאלה בחוסר סמכות.

74.4. חוק החסינות הוא חוק המגדיר מתי חלה סמכות השיפוט של בתי המשפט בישראל על מדינה זרה כצד להליך, כלשון סעיף 2 לחוק: "למדינה זרה תהא חסינות מפני סמכות השיפוט של בתי המשפט בישראל, למעט סמכות השיפוט בעניינים פליליים (בחוק זה – חסינות מפני סמכות שיפוט), בכפוף להוראות חוק זה".

80.5. העותרים טוענים דבר והיפוכו. תחילה הם טוענים שנסיונות המקרה המתואר בשאלה אינן מאפשרות כלל את האשמת יורם בשידול, ולאחר מכן טוענים בנוסף שיתכן שכן אפשר להאשימו בשידול.

80.6. העותרים מתעלמים העותרים מהוראת סעיף 34ד לחוק העונשין וטוענים שאפשר יהיה להרשיע את יורם בשידול, שכן: **"שידול אינו דורש את קיום היסוד הנפשי של העבירה המושלמת"**, מבלי להצביע על כל אסמכתא לטענתם, ובניגוד גמור לאמור בסעיף 34ד לחוק.

80.7. באשר לטענתם הראשונה, אדרבא, אם לדעתם נסיבות השאלה לא מאפשרות להאשים את יורם בשידול, אז ברור שעליהם לבחור בתשובה ג'. אחת היא לנו אם הסיבה שאי אפשר להעמידו לדין בעבירת שידול היא בגלל הנסיבות או בגלל המצב המשפטי.

80.8. אין ממש בטענות העותרים נגד השאלה ויש לדחות העתירה בנוגע לשאלה זו.

81. שאלה 25 בחלק ג'

81.1. נוסח השאלה הובא בנספח ג' לעיל.

81.2. התשובה הנכונה שנבחרה על ידי הוועדה היא תשובה ב'.

81.3. סעיף 169(א) לפקודת החברות [נוסח חדש] התשמ"ג-1983 (להלן הפקודה) קובע ששעבוד צף חל גם על נכסי מקרקעין של חברה אם אלה לא הוצאו ממנו. בנתוני השאלה נאמר שחברת מרום ופיתוח שיעבדה את כל נכסיה.

81.4. סעיף 169(ב) קובע ששעבוד צף ללא הגבלה אינו מעניק דין קדימה או בכורה על פני בעל משכנתה רשום או קונה בתמורה של מקרקעי החברה. לעומת זאת אם נוצרה ונרשמה הגבלה – יהיה השעבוד הצף עדיף על המשכנתא ועל קונה בתמורה של מקרקעי החברה. בנתוני השאלה מדובר בשעבוד צף עם הגבלה רשומה המוקדם במועדו לשעבוד שיצרה החברה לטובת בנק השומרים.

81.5. כידוע, שעבוד צף מרחף מעל כלל נכסי החברה ואינו ייחודי לנכס ספציפי. המשמעות של שעבוד צף, עם או ללא הגבלה, היא שהחברה רשאית למכור נכס מנכסיה, לקבל בגינו תמורה, ולהעבירו לצד הרוכש. מכירת הנכס לצד שלישי בעד תמורה מוציאה את הנכס מתחולת השעבוד הצף, גם במקרה של שעבוד צף עם הגבלה. זאת להבדיל ממקרה שבו נרשם שעבוד ספציפי (להבדיל ממכר) על נכס של החברה שמצוי תחת שעבוד צף עם הגבלה.

81.6. במקרה המתואר בשאלה, החברה רשמה שעבוד לטובת בנק השומרים מאחר והנכס עדיין רשום על שמה, שכן בעובדות השאלה לא נאמר שהנכס עבר לבעלות משפחת כהן. במקרה המתואר, השעבוד שנרשם לטובת בנק השומרים הוא מכוח עסקת המכר ולאחר שהתמורה הועברה לחברה. בנסיבות אלה, ומאחר והחברה מכרה את הנכס וקיבלה תמורה בעדו, השעבוד לבנק השומרים גובר.

81.7. בעניין זה נפנה לדבריו של פרופ' שלום לרנר בספרו "שעבוד נכסי חברה" (בהוצאת "בורסי", תשנ"ז – בעמ' 188-189) באשר לטעמים מדוע בעל השעבוד הצף לא נפגע בנסיבות האמורות:

"ניתן גם לטעון כי רוכש נכס או מעניק הלוואה אינם גורעים מזכויותיו של בעל השעבוד הצף, היות שהם מעמידים לרשות החברה, וממילא לרשות בעל השעבוד, סכום כסף או נכס חליפי. כך למשל, אם נמכר נכס של החברה, חלה עדיפותו של בעל השעבוד על הפדיון שנתקבל מן הקונה. עם זאת, אם יתברר בעת כינוס הנכסים או הפירוק כי לחברה אין די נכסים, יהיה לבעל השעבוד אינטרס לתקוף את עסקת המכר ולנסות לבטלה, בטיעון שהיא נוגדת את ההגבלה".

81.8. ממילא, טענת העותרים שכלל אין תחרות בין שני השעבודים המתוארים בשאלה, אין לה כל בסיס ואינה עולה מהשאלה. העותרים מניחים לצורך כך שהבעלות בדירה כבר הועברה לזוג כהן ונרשמה על שמם, ושהיא אינה עוד נכס של החברה ואינה רשומה קניינית על שם החברה. אין בסיס להנחות אלה בנתוני השאלה. כל שנאמר בשאלה הוא שבני הזוג כהן ביקשו לרכוש דירה, ולכן נטלו הלוואה. **הנבחן אינו יכול להוסיף לשאלה נתונים מדעתו, כפי שנפסק בעת"מ 611/06 ד"ר מיכאל לוטן (פורסם במאגרים).** למעשה יש כאן חברה שהיא עדיין הבעלים של הנכס והיא שעבדה את הנכס שעבוד כפול – לבנק העמלים ולבנק השומרים.

81.9. לאותה תוצאה הניתן להגיע גם באמצעות האמור בסעיף 169(ד) לפקודה, שכן על פי לשונו של הסעיף בענייננו מדובר באשראי שנתן בנק השומרים לצורך רכישת נכס על ידי הזוג כהן, והאשראי שהעניק בנק השומרים, על פי נתוני השאלה, שימש בפועל לרכישת הנכס המשועבד (הדירה), שכאמור לעיל, תמורת הנכס הועברה לחברה כנגד השעבוד שרשמה.

81.10. בנקודת הזמן בה עוסקת השאלה, בבעלות החברה נכס שעליו רובצים שני שעבודים לטובת שני נושים שונים. מאחר שההלוואה הראשונה אינה מיועדת לרכישת נכס, ומאחר שההלוואה השנייה מיועדת לרכישת נכס, הרי שנסיבות אלה תואמות את לשון ורציונאל סעיף 169(ד) לפקודה.

81.11. לאור האמור, תשובת הוועדה היא התשובה הנכונה ויש לדחות את טענות העותרים בעניין זה.

82. שאלה 32 בחלק ג'

82.1. נוסח השאלה הובא בנספח ג' לעיל.

82.2. התשובה הנכונה שקבעה הוועדה היא תשובה א'.

82.3. העותרים אינם חולקים על כך. כל טענתם היא שמדובר בנושא אזוטרי, שאינו נלמד במסגרת אקדמית ואינו בליבת החומר הנלמד.